

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

08.10.2026

Vår referanse

2026/10558

Deres dato:

«RefDato»

Deres referanse

«Ref»

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Telefonnummer til saksbehandler

Gøril Toresen, 77642088

Orientering om statsbudsjettet for 2027 og det økonomiske opplegget for kommunene

Onsdag 7. oktober 2026 la regjeringen frem statsbudsjettet for 2027 – Prop. 1 S (2026-2027)

Dette notatet gir en oppsummering av de viktigste elementene i statsbudsjettet for 2027 som berører kommuneøkonomien, det generelle økonomiske opplegget for kommunene og anslag på frie inntekter i 2027 for kommunene i Troms og Finnmark. Budsjettdokumentet i sin helhet kan leses på regjeringen sine nettsider her: [Prop. 1 S \(2026-2027\) - regjeringen.no](#)

1 Kommuneøkonomien i 2026

De økonomiske resultatene ble betydelig styrket i 2025 etter svakere resultater de to foregående årene, da særlig i 2024. I 2025 fikk kommunesektoren et samlet netto driftsresultat på 2,6 prosent. Kommunene fikk et netto driftsresultat på 2,3 prosent, noe som er over norm på 1,75 prosent. Fylkeskommunene hadde i 2025 et netto driftsresultat på 4,3 prosent, noe som er 0,3 prosentpoeng over norm. Forbedringen skyldes både at regjering og Storting sørget for en historisk sterk inntektsvekst fra 2024 til 2025 på om lag 19 milliarder kroner utover demografi og oppgaver, men også for at kommunesektoren bremsset utgiftene. Det er samtidig et strekk i laget og om lag en av tre kommuner hadde negative driftsresultater i 2025. Så selv om makrobildet er greit, er det mange enkeltkommuner som opplever situasjonen som krevende.

I 2025 var det kun tre kommuner Troms og sju kommuner i Finnmark som hadde netto driftsresultat over det anbefalte nivået på 1,75 prosent. Samtidig var det 16 kommuner i Troms og 11 kommuner i Finnmark som hadde netto lånegjeld over landsgjennomsnittet på 91,2 prosent. Mer informasjon om den økonomiske utviklingen i Troms og Finnmark i 2025 finnes på vår nettside her: [Flertallet av kommunene i Troms og Finnmark sliter økonomisk | Statsforvalteren i Troms og Finnmark](#)

I saldert budsjett for 2026 var det lagt opp til en realvekst i de frie inntektene på 8,4 milliarder kroner beregnet fra inntektsnivået i revidert nasjonalbudsjett for 2025. Når man trekker fra anslåtte merkostnader til demografi på 2,9 milliarder kroner, var det i saldert budsjett 2026 lagt opp til et handlingsrom på 5,5 milliarder kroner.

Anslaget for skatteinntektene fra inntekt og formue økte med 3,2 milliarder kroner fra saldert budsjett til revidert nasjonalbudsjett for 2026. Fra revidert nasjonalbudsjett og til nå er skatteanslaget redusert med 2,8 milliarder kroner. Sammenliknet med saldert budsjett for 2026 er skatteanslaget økt med 0,4 milliarder kroner. Endringer i skatteanslag etter RNB har ikke påvirkning på inntektsnivået det påfølgende år.

Anslaget for den kommunale deflatoren var på 3,5 prosent i saldert budsjett for 2026. I revidert nasjonalbudsjett ble anslaget endret til 4,1 prosent. Nå er anslaget endret til 4,0 prosent. Dette trekker isolert sett inntektsveksten opp med om lag 0,6 milliarder kroner fra revidert nasjonalbudsjett for 2026 til nå.

2 Generelt om kommuneopplegget for 2027

I kommuneproposisjonen for 2027 som ble lagt frem i mai la regjeringen opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter (skatt og rammetilskudd) i intervallet 3,5 til 4 milliarder kroner. Samtidig ble det anslått en vekst i kommunesektoren sine demografikostnader på om lag 3,7 milliarder kroner, hvorav om lag 3 milliarder kroner knyttet til tjenester som blir finansiert av de frie inntektene. Teknisk beregningsutvalg (TBU) oppdaterte anslaget for demografikostnader i juni, hvorpå demografikostnader som finansieres av de frie inntektene ble redusert til 2,7 milliarder kroner.

Regjeringen legger opp til en vekst i frie inntekter for kommunesektoren samlet på 3,2 milliarder kroner. Dette kommer på toppen av de 22 milliarder kronene som kompenserer sektoren for økte kostnader for 2027.

2.1 Handlingsrom

Vekst i frie inntekter 2027			
	Kommunene (mrd. kr)	Fylkeskommunene (mrd. kr)	Kommunesektoren samlet (mrd. kr)
Vekst i frie inntekter	2,6	0,6	3,2
- demografikostnader	2,2	0,5	2,7
= økt handlingsrom	0,4	0,1	0,5
+ videreføring av midler fra forlik om RNB 2026		0,47	0,47
Handlingsrom inkludert midler fra forlik om RNB 2026	0,4	0,57	0,97

Veksten i frie inntekter vil gi kommunesektoren et handlingsrom på 0,5 milliarder kroner. Dette er i det nedre intervallet som ble varslet i kommuneproposisjonen i mai, da regjeringen varlet et handlingsrom på mellom 0,5 og 1 milliarder kroner i 2027.

Kommunene vil dette ha et handlingsrom på 0,4 milliarder kroner, hvorav 80 millioner kroner er begrunnet med opptrappingsplan for psykisk helse.

Fylkeskommunene fikk i tillegg en bevilgning i RNB 2026 på 450 millioner kroner som er videreført til 2027. I 2027-kroner utgjør dette 467 millioner kroner.

2.2 Lønns- og prisvekst 2026 og 2027 (kommunal deflator)

Årlig lønns- og prisvekst i kommunesektoren måles ved den kommunale deflatoren (prosent).

Deflator (prosent)		
	2026	2027
Lønnsvekst inkl. pensjon	3,5	4,5
Lønnsvekst	4,4	4
Bidrag fra merkostnader pensjon	-0,9	0,5
Prisvekst kjøp av varer og tjenester	4,8	2,9
Lønnsandel	59	59
Deflator	4	3,8
Deflator uten bidrag fra pensjon	4,6	3,6

Kostnadsveksten for 2026 er nedjustert fra 4,1 prosent i revidert nasjonalbudsjett i mai til 4,0 prosent nå.

I 2027 anslås kommunal deflator til 3,8 prosent. Prisveksten er anslått til 2,9 prosent og lønnsveksten til 4 prosent. Fra og med 2026 dekkes pensjonskostnader automatisk gjennom den kommunale deflatoren, og merkostnader til pensjon er for 2027 anslått til 0,5 prosent.

2.3 Kommunal skattøre 2027

Den kommunale skattøren angir hvilken andel av skatt på alminnelig inntekt for personlige skatteyttere som tilfaller kommunesektoren. Det er langvarig praksis at skattøren fastsettes med sikte på at skatteinntektene skal utgjøre 40 prosent av kommune

Skattøren for 2026 og 2027		
	2026	2027
Kommunene	11,35	13,40
Fylkeskommunene	2,40	2,85

Kommunesektorens anslag på skatter i alt i 2027 anslås med dette opplegget å utgjøre 333 milliarder kroner, hvorav skatt på inntekt og formue utgjør 313,9 milliarder kroner. Dette tilsvarer en nominell økning på 5,1 prosent fra 2026 på skatter i alt og 5,2 prosent økning på skatt på inntekt og formue. Kommunens andel anslås til 280,9 milliarder kroner, hvorav 261,8 milliarder er skatt på inntekt og formue.

Tabellen nedenfor som er hentet fra Prop. 1 S (2026-2027) viser fordelingen av kommunesektorens frie inntekter.

Tabell 2.3 Kommunane og fylkeskommunane sine frie inntekter

	Mill. kroner. Nominelle prisar ¹								
	Kommunane ²			Fylkeskommunane ²			Kommunesektoren i alt		
	2026 ³	2027	Pst. endr.	2026 ³	2027	Pst. endr.	2026 ³	2027	Pst. endr.
Skattar i alt	267 416	280 916	5,0	49 400	52 100	5,5	316 816	333 016	5,1
<i>Av dette skatt på inntekt og formue</i>	<i>249 000</i>	<i>261 800</i>	<i>5,1</i>	<i>49 400</i>	<i>52 100</i>	<i>5,5</i>	<i>298 400</i>	<i>313 900</i>	<i>5,2</i>
Rammetilskot ⁴	207 463	217 160	4,7	58 038	60 384	4,0	265 501	277 544	4,5
Sum frie inntekter	474 879	498 076	4,9	107 438	112 484	4,7	582 317	610 560	4,9

¹ Pris- og lønsvæksten i kommunesektoren i 2027 (deflator) er anslått til 3,8 pst.

² Oslo er delt i ein kommunedel og ein fylkeskommunedel.

³ Anslag på rekneskap korrigert for oppgåveendringar, regelendringar og eingongsløyvingar, jf. tabell 5.3 under programkategori 13.70.

⁴ Omfattar ikkje kap. 571, post 21 Særskilde driftsutgifter.

2.4 Andre aktuelle saker med betydning for kommunene

Investeringstilskudd til 1 750 heldøgns omsorgsplasser

Regjeringen foreslår en tilsagnsramme for investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser med 4 064 millioner kroner for om lag 1 750 nye heldøgns omsorgsplasser. 30 prosent av tilsagnsrammen, tilsvarende 1 219 millioner kroner, forbeholdes plasser som gir netto tilvekst i kommunene som mottar tilskudd. For å likebehandle kommunene foreslås det lik maksimal anleggskostnad for alle kommuner. Videre foreslås det likt tilskuddssats for plasser i institusjon og i heldøgns omsorgsboliger. Tilskuddssatsen foreslås satt til 55 prosent.

Etablering av omstillingstilskudd innenfor helse og omsorg

I Meld. St. 11 (2025–2026) Helsepersonellplan 2040 har regjeringen lagt frem en rekke tiltak for å møte den forventede mangelen på personell i helse- og omsorgstjenestene. Planen bygger på framskrivninger og analyser som viser at helse- og omsorgstjenestene står overfor en økende mangel på arbeidskraft frem mot 2040, samtidig som etterspørselen etter tjenester vil øke som følge av en aldrende befolkning og at flere dermed vil leve lenger med sykdom og funksjonstap. Som varslet i Helsepersonellplan 2040 foreslår regjeringen å samle en rekke tilskudd under Kompetanseløft 2025 for å opprette et mer fleksibelt omstillingstilskudd til kommunene. Det foreslås 681,7 millioner kroner til tilskuddet. Omstillingstilskuddet skal bidra til økt handlefrihet for kommunene til å planlegge og gjennomføre tiltak tilpasset egne forutsetninger og bidra til et taktskifte i omstillingsarbeidet.

Tiltak for økt boligbygging

Fra 2027 oppretter regjeringen et nytt bolig- og bygningsdirektorat ved å slå sammen Husbanken og Direktoratet for byggkvalitet. I budsjettet for 2027 foreslår regjeringen flere tiltak som skal styrke det nye direktoratets arbeid og bidra til å nå regjeringens ambisiøse mål om å legge til rette for igangsetting av 130 000 nye boliger innen 2030. Dette omfatter bl.a. satsingen på å gjøre plan- og byggesaksprosessene digitale. Regjeringen etablerer også et forskningssenter for økt produktivitet i byggenæringen.

Økt tilstedeværelse i nordområdene

Regjeringen vil bidra til økt bosetting og foreslår forsvarsinvesteringer i eiendom, bygg og anlegg (EBA) i Nord-Norge på totalt 3,65 milliarder kroner i 2027. Dette vil gi ringvirkninger for lokalt og regionalt næringsliv. Både Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell har fått tydelige føringer om å legge til rette for bruk av små og mellomstore bedrifter, samt lokale og regionale leverandører.

Toppfinansieringsordning for ressurskrevende tjenester

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester er en øremerket overslagsbevilgning. Utbetaling i 2026 var på 13,3 milliarder kroner og det foreslås å bevilge 14,3 milliarder kroner til toppfinansieringsordningen 2027. For å frigjøre midler til andre formål på statsbudsjettet strammes ordningen inn med 152,7 millioner kroner ved å øke innslagspunktet med 23 000 kroner ut over lønnsvekst. Dette påvirker ikke tjenestemottakernes rettigheter, men gjør at kommunene må dekke om lag 1 prosent mer enn de ellers hadde gjort.

Vertskommunetilskudd HVPU

Regjeringen foreslår å gradvis fase ut tilskuddet til vertskommuner for beboere som valgte å bli boende i institusjonskommunen etter ansvarsreformen i helsevernet for psykisk utviklingshemmede (HVPU) i 1991. I 2027 er tilskuddet til kommuner som har en mindre andel vertskommunebeboere sett opp mot befolkningsstørrelse foreslått avviklet. For de andre kommunene foreslås det at tilskuddet gradvis blir trappet ned før siste tilskuddsår i 2031.

Vindkraft – forskuttering av inntekter til vertskommuner

Regjeringen foreslår en frivilling ordning for vindkraftkommuner der staten forskutterer inntekter fra produksjonsavgiften på vindkraft. Dermed slipper kommunene å vente til anlegget er satt i drift før inntektene kommer.

Arbeidsgruppe for beregning av vekst i frie inntekter

I kommuneproposisjonen 2027 ble det varslet at regjeringen vil invitere KS til å delta i et utredningsarbeid for å gjennomgå budsjettering av veksten i de frie inntektene til kommunesektoren. Utredningen tar sikte på å vurdere tiltak som kan gi økt forutsigbarhet og dermed bedre styringsinformasjon for sektoren. Gjennom de kommunale skatteinntektene får kommunene del i verdiskapningen som skjer lokalt. De senere årene har utviklingen i skatteinntektene avviklet fra anslaget i nasjonalbudsjettet. Sektoren fikk en betydelig høyere skattevekst enn forventet i årene 2021-2023, mens skatteinntektene ble vesentlig lavere enn forventet i 2024. Finansieringssystemet for kommunesektoren bygger på at kommunene og fylkeskommunene skal handtere både positive og negative avvik i skatteinntektene gjennom året. Samtidig innebærer uvisse svingninger i disse inntektene utfordringer for planlegging og gjennomføring av egne budsjett i kommunene og fylkeskommunene. Arbeidsgruppen er i gang og vil levere en kort orientering til de bilaterale konsultasjonsmøte mellom Kommunal- og distriktsdepartementet og KS høsten 2026.

2.5 Korreksjonssaker

Under følger en omtale av saker hvor det er gjort endringer i rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner som følge av endringer i oppgavefordelingen, regelendringer, innlemming av øremerkede tilskudd mv.

Innlemmingar, oppgaveoverføringer og korreksjonar i rammetilskotet i 2027 (i 1 000 2027-kr):

Innlemmingar, oppgaveoverføringer og korreksjonar i 2027	Kommunar	Fylkeskommunar
Statlege og private skular – endring i elevtal	-112 314	-124 407
Innlemming av tilskot til skuleturar i samband med handlingsplan mot antisemittisme	15 670	2 550
Plikt til å dele personopplysningar ved skulebyte – heilårseffekt	3 028	605
Lovendringar for betre vern av barn i institusjon	11 400	300
Nominell vidareføring av maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2027	106 800	
Nominell vidareføring av maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2026 – heilårseffekt	19 203	
Avvikling av plikt til leksehjelp på 1.-4. trinn	-350 000	
Innlemming av tilskot til symjeopplæring for nykomne minoritetsspråklege elevar	10 000	
Innlemming av tilskot til kommunar for samarbeid mellom skulefritidsordning og kulturskule, idrett og frivillige organisasjonar	20 000	
Gevinstar av tenesta Tryggare digital læring	-3 000	
Auka basistilskot for fastlegar – heilårseffekt	154 662	
Innlemming av lønstilskot til utdanning i avansert klinisk allmennsjukepleie	16 300	
Innlemming av tilskot til sekretariatsfunksjonar i helsefelleskapa	11 400	
Innlemming av tilskot til tryggare skuleveggar og nærmiljø	43 077	
Auka behov for sosialhjelp ved utfasing av stønadar til einsleg mor eller far	55 166	
Forsøk med aktivitetspengar for unge	-25 000	
Avvikling av kommunal refusjon for forsterkingstiltak på institusjon	-70 000	
Innlemming av tilskot til tiltak mot radikalisering og valdeleg ekstremisme	12 508	
Finansiering av praksis for studentar ved Brann- og redningsskolen	-5 939	
Gevinstar av digitalisering av plan- og byggesaksprosessen	-3 750	
Finansiering av ordningar for frivillige kommunesamanslåingar	-70 000	
Finansiering av overgang til Altinn 3 for KOSTRA	-10 000	
Fylkesveggar – eingongsløyving i 2026		-1 038 000
Krav til nullutslepp i offentlege anbod for ferjer og ferjetenester		93 420
Ny landslinje i flyfag i Østfold		-1 827
Endringar i drosjereguleringa – heilårseffekt		10 380
Auka CO2-avgift – kompensasjon til fylkeskommunane		-9 500
Sum	-170 789	-1 066 479

Kommuner og fylkeskommuner***Statlige og private skoler – endring i elevtal***

Som følge av økningen i tall på elever i statlige og private skoler blir rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene redusert med henholdsvis 112,3 millioner kroner og 124,4 millioner kroner. Se Grønt hefte (H2580-N) for nærmere omtale av omfordeling for elever i statlige og private skoler.

Innlemming av tilskudd til skoleturer i forbindelse med handlingsplan mot antisemittisme

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2027 blir det foreslått å innlemme tilskuddet til skoleturer i forbindelse med handlingsplan mot antisemittisme i rammetilskuddet til kommunene og

fylkeskommunene i 2027. Som følge av dette øker rammetilskuddet til kommunene med 15,7 millioner kroner og rammetilskuddet til fylkeskommunene øker med 2,6 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Kunnskapsdepartementet.

Plikt til å dele personopplysninger ved skolebytte – helårseffekt

Fra høsten 2026 er det innført en plikt til å dele personopplysninger ved skolebytte når det er nødvendig for å forebygge oppførsel som i vesentlig grad går utover skolemiljøet eller arbeidsmiljøet til de ansatte. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2026 ble rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene økt med henholdsvis 2,1 og 0,4 millioner kroner. I 2027 øker rammetilskuddet til kommunene med 3 millioner kroner og rammetilskuddet til fylkeskommunene med 0,6 millioner kroner for å kompensere for helårseffekten. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Kunnskapsdepartementet.

Lovendringer for bedre vern av barn i institusjon

Stortinget vedtok 11. juni i år endringer som skal gi bedre vern av barn i institusjon, jf. Prop. 86 L (2025-2026) Endringer i barnevernsloven (bedre beskyttelse av barn på institusjon). Endringene er ventet å gi en økning i antall saker som blir behandlet i Barneverns- og helsenemnda, og eventuelt i tingretten. Dette innebærer også økt ressursbruk for kommunene. Rammetilskuddet til kommunene øker med 11,4 millioner kroner. Oslo kommune blir i tillegg kompensert med 0,3 millioner kroner for utgifter til opplæring av institusjonsansatte gjennom en særskilt fordeling innenfor rammetilskuddet til fylkeskommunene (tabell C). Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Barne- og familiedepartementet.

Kommuner

Nominell videreføring av maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2027

Maksimal foreldrebetaling i 2027 blir videreført på samme nominelle nivå som i 2026. Som kompensasjon blir rammetilskuddet økt med 106,8 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Kunnskapsdepartementet.

Nominell videreføring av maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2026 – helårseffekt

Rammetilskuddet øker med 19,2 millioner kroner som helårseffekt av at maksimal foreldrebetaling i barnehagen ble videreført nominelt fra 1. januar 2026. Det er lagt til grunn at effektene av etterspørselen etter barnehageplasser får virkning fra høsten 2026, og dermed helårseffekt i 2027. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Kunnskapsdepartementet.

Avvikling av plikt til leksehjelp på 1.-4. trinn

Kunnskapsdepartementet sender på høring forslaget om å oppheveplikten til å tilby leksehjelp på 1.-4. trinn med virkning fra høsten 2027. Som følge av dette blir rammetilskuddet til kommunene redusert med 350 millioner kroner, som er en høsteffekt av beregnet kostnader av plikten. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) fra Kunnskapsdepartementet.

Innlemming av tilskudd til svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige elever

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2027 blir det foreslått å innlemme tilskuddet til svømmeopplæring av nyankomne minoritetsspråklige elever i rammetilskuddet til kommunene. Rammetilskuddet til kommunene øker med 10 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Kunnskapsdepartementet.

Innlemming av tilskudd til kommuner for samarbeid mellom skolefritidsordning og kulturskole, idrett og frivillige organisasjoner

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2027 blir det foreslått å innlemme tilskuddet til kommuner for samarbeid mellom skolefritidsordning og kulturskole, idrett og frivillige organisasjoner.

Rammetilskuddet til kommunene øker med 20 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Kunnskapsdepartementet.

Gvinster av tjenesten Tryggere digital læring

Tjenesten Tryggere digital læring, som ble lansert i mai 2026, skal hjelpe skoleeierne med å etterleve regelverket for personvern, informasjonssikkerhet og universell utforming. Tjenesten skal gi innsparinger for kommunene, og rammetilskuddet blir derfor redusert med 3 millioner kroner, som tilsvarer 50 prosent av den beregnede gevinsten. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Kunnskapsdepartementet.

Økt basistilskudd for fastleger

Delen som basistilskudd utgjør av finansieringen av fastlegene ble økt fra 1. juli 2026.

Budsjettkonsekvensene av dette var ikke fremmet i vårsesjonen i år fordi forhandlingene mellom Den norske legeforening og staten, KS og de regionale helseforetakene ikke ble avsluttet i tide. Ved behandlingen av Prop. 101 S (2025-2026) Endringer i statsbudsjettet for 2026 under Helse- og omsorgsdepartementet (som følger av endring i takster for leger, psykologer og fysioterapeuter) fikk Helse- og omsorgsdepartementet fullmakt til å gjøre endringer blant annet i rammetilskuddet til kommunene som følge av forhandlingene. Det er lagt opp til at kommunene skal kompenseres for halvårseffekten av økt basistilskudd med 149 millioner kroner i nysalderingen av 2026-budsjettet. For 2027 blir kommunene kompensert for helårseffekten på 309,3 millioner kroner, og rammetilskuddet blir derfor styrket med ytterligere 154,7 millioner kroner.

Innlemming av lønnstilskudd til utdanning i avansert klinisk allmennsykepleie

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2027 blir det foreslått å innlemme lønnstilskuddet til utdanning i avansert klinisk allmennsykepleie. Som følge av dette øker rammetilskuddet med 16,3 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Innlemming av tilskudd til sekretariatfunksjoner i helsefellesskaper

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2027 blir det foreslått å innlemme tilskuddet til sekretariatsfunksjoner i helsefellesskaper. Som følge av dette øker rammetilskuddet med 11,4 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Innlemming av tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljø

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2027 blir det foreslått å innlemme tilskuddet til tryggere skoleveier og nærmiljø. Som følge av dette øker rammetilskuddet med 43,1 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Samferdselsdepartementet.

Økt behov for sosialhjelp som følge av delvis avvikling av stønader til enslig mor eller far

Fra 1. juli 2026 er overgangsstønad og stønad til barnetilsyn til enslige i arbeid avgrenset til enslig mor eller far som har aleneomsorg for barn opp til 14 måneder eller for særlige tilsynskrevende barn, jf. Prop. 43 L (2025-2026). For andre enslige er stønadene avviklet. Endringene gjelder for nye tilfeller fra 1. juli 2026. Som følge av utfasingen er det lagt til grunn at utgiftene til økonomisk sosialhjelp vil øke. Rammetilskuddet blir derfor økt med 55,2 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Forsøk med aktivitetspenger for unge

Regjeringen vil starte opp et forsøk med aktivitetspenger til unge for 2026. Det er anslått at Trondheim kommune vil få en innsparing på totalt 25 millioner kroner i 2027 som følge av forsøket, fordelt på reduserte utgifter til økonomisk sosialhjelp på 14 millioner kroner og 11 millioner kroner til kvalifisering stønad. Rammetilskuddet til Trondheim kommune blir redusert med 25 millioner kroner (tabell C). Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Avvikling av kommunal refusjon for forsterkningstiltak på institusjon

I dag har Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet en praksis der det blir krevd en kommunal refusjon for forsterkningstiltak på institusjon. Refusjonsordningen gjelder utgifter til forsterkninger i institusjon der barn har helseutfordringer som krever særskilt oppfølging. Det kan være krevende å skille mellom hva som er behovet til ungdommene etter helseloven og hva som er behov etter barnevernloven. Refusjonsordningen er komplisert og har skapt merarbeid og konflikt på tvers av forvaltningsnivåene. Regjeringen legger derfor opp til å avvikle refusjonsordningen fra 1. januar 2027. Endringen er ventet å gi reduserte utgifter for kommunene med 70 millioner kroner årlig. Rammetilskuddet blir derfor redusert med 70 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) fra Barne- og familiedepartementet.

Innlemming av tilskudd til tiltak mot radikaliserings og voldelig ekstremisme

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2027 blir det foreslått å innlemme tilskuddet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Som følge av dette øker rammetilskuddet med 12,5 millioner kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Justis- og beredskapsdepartementet.

Finansiering av praksis for studenter ved Brann- og redningsskolen

Med etablering av fagskoleutdanning ved Brann- og redningsskolen har staten ved Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap fått et større økonomisk ansvar for opplæring av brann- og redningspersonell enn tidligere, inkludert gjennomføring av praksisperioder i brann- og redningsvesenet i kommunene. Kommunene får innsparinger som følge av omleggingen, som er anslått til 23,8 millioner kroner årlig når endringen er fullt innfasert i 2028. I en overgangsperiode vil både staten og kommunene ha utgifter til gjennomføring av praksis. For 2027 er det anslått at utgiftene til kommunene blir redusert med ytterligere 5,9 millioner kroner, og rammetilskuddet blir derfor redusert tilsvarende. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Justis- og beredskapsdepartementet.

Gevinster av digitalisering av plan- og byggesaksprosessene

Arbeidet til Direktoratet for byggkvalitet (Husbanken – Bolig- og bygningsdirektoratet fra og med 2027) med digitalisering av plan- og byggesaksprosessene er anslått å gi innsparinger for kommunene. Rammetilskuddet blir derfor redusert med 3,8 millioner kroner, som tilsvarer 50 prosent av beregnet gevinst i 2027.

Finansiering av ordninger for frivillige kommunesammenslåinger

Regjeringen foreslår i 2027 å etablere nye ordninger for frivillige kommunesammenslåinger. De beregnede utgiftene til ordningen finansieres innenfor den samlede kommunerammen for 2027. Rammetilskuddet til kommunene blir derfor redusert med 70 millioner kroner. Se nærmere omtale under kapittel 573, post 60.

Finansiering av overgang til Altinn 3 for KOSTRA

Datafangsten for KOSTRA skal gå over til en skybasert løsning (Altinn 3-plattformen). Det blir foreslått å delfinansiere overgangen gjennom trekk til rammetilskuddet til kommunene.

Rammetilskuddet blir redusert med 10 millioner kroner i 2027, mot en tilsvarende økning i bevilgningen til Statistisk sentralbyrå (SSB) under Finansdepartementet. Midlene skal tilbakeføres til rammetilskuddet i statsbudsjettet for 2031. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2026-2027) for Finansdepartementet.

3 Inntektssystemet

3.1 Regionalpolitiske tilskudd

Distriktstilskuddet Nord-Norge blir fordelt med et kronebeløp per innbygger til alle kommuner i Nord-Norge og Namdalen. Kommuner med færre enn 3 200 innbyggere får i tillegg et småkommunetillegg etter de samme kriteriene og satsene som distriktstilskuddet Sør-Norge. Kommuner i Finnmark og innsatssonen i Nord-Troms som får småkommunetillegg, får tilskudd etter høyere sats. Folketallet per 1. januar 2026 ligger til grunn ved beregningen av distriktstilskudd Nord-Norge. I tillegg benyttes Kommunal- og distriktsdepartementet distriktsindeks for 2025. Oversikt over regionalpolitisk tilskudd per kommune finnes i grønt hefte tabell D-k.

Distriktstilskuddet for Nord-Norge øker til 2 785 millioner kroner. Satsene for 2027 er justerte med anslått pris- og kostnadsvekst for kommunesektoren i 2027.

	Sats pr. innbygger 2027
Troms utenfor innsatssonen	4 318
Innsatssonen i Troms	5 089
Finnmark	10 543

25 av kommunene i Troms og Finnmark har færre enn 3 200 innbygger per 1.1.2026, og kvalifiserer til småkommunetillegg. Av disse har alle en distriktsindeks på 45 eller lavere, og får dermed småkommunetillegg etter høyeste sats. Satsen for distriktsindeks 45 eller lavere for 2027 er på 7,299 mill. kr for kommunene i Troms utenfor innsatssonen, og 15,809 millioner kr for kommuner i innsatssonen i Troms, samt kommuner Finnmark.

Distriktsindeks	Småkommunetillegg per kommune, kommuner utenfor innsatssonen	Småkommunetillegg per kommune, kommuner i innsatssonen
	(1 000 kr)	(1 000 kr)
Indeks 0-45	7 299	15 809

3.4 Inntektsgarantiordningen (INGAR)

Inntektsgarantiordningen skal sikre at ingen kommuner har en beregnet vekst i rammetilskuddet fra ett år til det neste, som er lavere enn 400 kr per innbygger under beregnet vekst på landsbasis. Endringen som blir omfattet av inntektsgarantiordningen er systemendringer, innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i regionalpolitiske tilskudd, endringer i folketall og sammensetninger, samt endringer i kriteriedata. Endringer i skjønnstilskuddet, saker med særskilt fordeling og veksttilskuddet inngår ikke i ordningen. Endringer i skatteinntekter og

inntektsutjevningen blir heller ikke omfattet av inntektsgarantiordningen. Ordningen finansieres med et likt trekk per innbygger for alle kommunene. Trekket i 2027 er på 54 kroner per innbygger.

I Troms er det 8 kommuner som omfattes av INGAR, mot 4 i 2026. I Finnmark er det 4 kommuner som omfattes av ordningen, mot 2 kommuner i 2026. Oversikt over inntektsgarantiordningen finnes i Grønt hefte tabell 2-k.

3.5 Skjønnsmidler

Skjønnsstilskuddet blir brukt til å kompensere kommuner for lokale forhold som ikke blir fanget opp i inntektssystemet eller andre faste tilskuddsordninger. Departementet foreslår en samlet skjønnsramme for kommunene på 1 030 millioner kroner. Skjønnsrammen er satt sammen av en basisramme, departementet sine tilbakeholdte skjønnsmidler og tilskudd til innovasjons- og utviklingsprosjekter. Departementet vil i 2027 holde tilbake 185 millioner kroner av skjønnsstilskuddet til ekstraordinære hendelser i kommunene.

Basisrammen er på 830 millioner kroner i 2027, og dette er en videreføring av nivået fra 2026. Det har over år vært store forskjeller på skjønnsrammen til fylkene, og det vil derfor skje en gradvis omfordeling av basisrammen for en jevnere fordeling. Fylkesrammen for Troms og Finnmark er redusert fra 95,4 millioner kroner i 2026 til 88,250 millioner kroner i 2027. Dette er en reduksjon på 7,15 millioner kroner. Av fylkesrammen for Troms og Finnmark er om lag 18 millioner kroner fordelt i basis-skjønn. Resterende 70 millioner kroner holdt tilbake for fordeling gjennom året. Oversikt over fordeling finnes i Grønt hefte tabell 1-k.

4 Vekst i frie inntekter 2027

Tabellen på neste side viser anslaget på frie inntekter i 2027 for kommunene i Troms og Finnmark, anslått nominell vekst og realvekst, målt fra anslaget på oppgavekorrigert regnskap 2026. Realveksten tar hensyn til anslått lønns- og prisvekst i 2027 på 3,8 prosent (kommunal deflator). Fra 2026 til 2027 er det på landsbasis anslått en nominell vekst på 4,9 prosent og en realvekst på 1,1 prosent i kommunenes frie inntekter (fra anslaget på oppgavekorrigert regnskap for 2026).

Kommunene i Troms anslå samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 4,8 prosent og en realvekst på 1,0 prosent. For Finnmark anslås det samlet sett en nominell vekst på 4,3 prosent og en realvekst på 0,5 prosent.

12 av 21 kommuner i Troms vil med dette få realvekst i de frie inntektene i 2027. I Finnmark vil 8 av 18 kommuner få realvekst i de frie inntektene i 2027.

I beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1 S (2026-2027) Grønt hefte finnes nærmere informasjon om kommuner og fylkeskommuner sine inntekter i 2027. Grønt hefte finner du på regjeringens sine sider her: [Inntektssystemet for kommunar og fylkeskommunar 2027](#)

Vi minner om at Kommunal- og distriktsdepartementet har en egen nettløsning der man kan se en forenklet versjon av fordelingen av rammetilskuddet og anslaget på skatteinntektene for 2027 for den enkelte kommune. Nettløsningen finner du her: [Frie inntekter 2027 - regjeringen.no](#)

Kommune	Anslag på frie inntekter 2027	Anslag på oppgave-korrigert vekst 2026-2027	Anslag vekst regnskap 2026-2027	Realvekst 2026-2027 (kommunal deflator 3,8 prosent)
	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(prosent)	(prosent)
Tromsø	6 405 739	348 769	5,8	2,0
Ibestad	154 262	8 184	5,6	1,8
Salangen	224 655	11 747	5,5	1,7
Harstad	2 229 790	110 182	5,2	1,4
Målselv	628 786	28 617	4,8	1,0
Dyrøy	138 319	6 070	4,6	0,8
Storfjord	215 753	9 144	4,4	0,6
Balsfjord	549 764	22 794	4,3	0,5
Lyngen	314 331	12 105	4,0	0,2
Nordreisa	448 856	16 866	3,9	0,1
Bardu	367 048	13 757	3,9	0,1
Sørreisa	337 270	12 229	3,8	0,0
Senja	1 482 380	51 883	3,6	-0,2
Tjeldsund	432 605	14 798	3,5	-0,3
Kvæfjord	301 999	10 055	3,4	-0,4
Skjervøy	307 612	9 861	3,3	-0,5
Gratangen	130 552	4 132	3,3	-0,5
Karlsøy	262 750	8 092	3,2	-0,6
Kåfjord	221 801	6 707	3,1	-0,7
Lavangen	129 696	3 753	3,0	-0,8
Kvænangen	158 451	4 223	2,7	-1,1
Troms	15 477 359	711 242	4,8	1,0

Alta	2 109 616	107 455	5,4	1,6
Vadsø	573 414	30 928	5,7	1,9
Sør-Varanger	937 905	43 540	4,9	1,1
Tana	327 377	14 619	4,7	0,9
Båtsfjord	234 647	9 442	4,2	0,4
Kautokeino	325 515	13 010	4,2	0,4
Gamvik	144 659	5 296	3,8	0,0
Vardø	225 002	8 177	3,8	0,0
Loppa	139 557	5 000	3,7	-0,1
Hammerfest	1 158 977	41 067	3,7	-0,1
Porsanger	388 508	13 597	3,6	-0,2
Lebesby	168 596	5 644	3,5	-0,3
Karasjok	276 987	9 226	3,4	-0,4
Nordkapp	307 719	9 826	3,3	-0,5
Berlevåg	123 711	3 662	3,1	-0,7
Nesseby	125 521	3 367	2,8	-1,0
Måsøy	149 491	3 853	2,6	-1,2
Hasvik	138 672	3 440	2,5	-1,3
Finnmark	7 890 813	328 426	4,3	0,5

Hele landet	498 076 150	23 196 819	4,9	1,1
--------------------	--------------------	-------------------	------------	------------

5 Andre aktuelle saker

Virkemidler for frivillige kommunesammenslåinger

Regjeringen er positiv til at kommuner ønsker å slå seg sammen med en eller flere nabokommuner for en mer fremtidsrettet organisering. Større kommuner vil i de fleste tilfeller ha bedre forutsetninger for blant annet å håndtere utfordringer knyttet til mangel på arbeidskraft og sårbare fagmiljø. Det er krevende å gjennomføre en sammenslåing, og det beste utgangspunktet for å bygge en ny kommune er lokale ønsker og initiativ. Regjeringen legger derfor til grunn at sammenslåing av kommuner bør være frivillig. I statsbudsjettet for 2027 foreslår regjeringen å etablere nye økonomiske virkemidler for kommuner som vurderer å slå seg sammen. Virkemidlene skal være mer forutsigbar for kommunene og legger til rette for gode sammenslåingsprosesser.

Kommunal og distriktsdepartementet legger frem tre nye ordninger for frivillig kommunesammenslåing som erstatter dagens søknadsbaserte ordninger: utredningsstøtte, delvis kompensasjon for nødvendige engangskostnader og oppstartstilskudd. Ordningen skal gi forutsigbare økonomiske rammer for frivillige kommunesammenslåinger og legge til rette for gode sammenslåingsprosesser.

Regjeringen slår sammen dagens støtte til innbyggerhøring og utredning av sammenslåing til ett tilskudd på 1 million kroner per kommune.

Det blir i tillegg etablert en standardisert modell for delvis kompensasjon av engangskostnader. Tilskuddet blir utbetalt automatisk etter at sammenslåingen er vedtatt. Minstebeløpet er på 40 millioner kroner for to kommuner som slår seg sammen. Beløpet øker med tallet på kommuner som inngår i sammenslåingen, og om den nye kommunen får mer enn 20 000 innbyggere.

Kommuner som slår seg sammen vil også få et standardisert oppstartstilskudd, som blir utbetalt automatisk året før sammenslåingen trer i kraft. Tilskuddet øker med tallet på kommuner som inngår i sammenslåingen, og dersom den nye kommunen får mer enn 20 000 innbyggere.

Nye regler om særskilt oppfølging av kommuner med vesentlige mangler eller svikt i styring og kontroll

Noen enkeltkommuner kan over tid stå i en særlig krevende økonomisk situasjon og ha langvarige styringsutfordringer. Generalistkommuneutvalget foreslo at det blir utredet en særskilt oppfølgingsordning for kommuner med store og vedvarende utfordringer, jf. NOU 2023:9. Regjeringen tar sikte på å sende forslag til nye regler om særskilt oppfølging av kommuner med vesentlige mangler eller svikt i styring og kontroll på høring høsten 2026. Målet er at de kommunene som har store utfordringer, skal settes i bedre stand til selv å løse utfordringene de har, og at staten skal få flere virkemidler til å følge opp disse kommunene.

Med hilsen

Jan-Peder Andreassen (e.f.)

Gøril Toresen

fagdirektør

seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakerliste:

Unjárgga gielda - Nesseby kommune	Rådhus	9840	VARANGERBOTN
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Berlevåg kommune	Torget 4	9980	BERLEVÅG
Båtsfjord kommune	Hildberggt. 18	9990	BÅTSFJORD
Deanu gielda - Tana kommune	Rådhusveien 24	9845	TANA
Gamvik kommune	Vevikv. 6	9770	MEHAMN
Guovdageainnu suohkan - Kautokeino kommune	Bredbuktnesvn. 6	9520	KAUTOKEINO
Hammerfest kommune - Hámmerfeastta suohkan	Postboks 1224	9616	HAMMERFEST
Hasvik kommune	Postboks 43, Fjellveien 6	9593	BREIVIKBOTN
Kárášjoga gielda - Karasjok kommune	Postboks 84	9735	KARASJOK
Lebesby kommune	Strandveien 152 - Postboks 28	9790	KJØLLEFJORD
Loppa kommune	Parkv. 1/3	9550	ØKSFJORD
Nordkapp kommune	Postboks 403	9751	HONNINGSVÅG
Porsáŋggu gielda - Porsanger kommune - Porsangin komuuni	Rådhuset	9712	LAKSELV
Sør-Varanger kommune	Postboks 406	9915	KIRKENES
Vardø kommune	Postboks 292	9951	VARDØ
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Harstad kommune	Postboks 1000	9479	HARSTAD
Kvæfjord kommune	Bygdeveien 26	9475	BORKENES
Ibestad kommune	Emma Olsens vei 1	9450	HAMNVIK
Gratangen kommune - Rivttága suohkan	Nergårdveien 2	9470	GRATANGEN
Loabága suohkan - Lavangen kommune	Nesveien 7	9357	TENNEVOLL
Bardu kommune	Postboks 401	9360	BARDU
Salangen kommune	Postboks 77	9355	SJØVEGAN
Målselv kommune	Mellombygdveien 216	9321	MOEN
Sørreisa kommune	Sykehjemsveien 41	9310	SØRREISA
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	BRØSTADBOTN
Balsfjord kommune	Rådhusgata 11	9050	STORSTEINNES
Karlsøy kommune	Rådhusveien 41	9130	HANSNES
Lyngen kommune	Strandveien 24	9060	LYNGSEIDET
Storfjord kommune - Omasvuona suohkan - Omasvuonon kunta	Oldersletta 1	9046	OTEREN
Gáivuona suohkan - Kåfjord kommune - Kaivuonon komuuni	Postboks 74	9148	OLDERDALEN

Skjervøy kommune	Postboks 145	9189	SKJERVØY
Nordreisa kommune - Ráissa suohkan – Raisin komuuni	Postboks 174	9156	STORSLETT
Kvænangen kommune - Návuona suohkan – Naavuonon komuuni	Rådhuset, Gárgu 8	9161	BURFJORD
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Dielddanuori suohkan - Tjeldsund kommune	Skånlandveien 72/76	9440	EVENSKJER